

5

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

ul. Gorzowska 19

OPS:03.5.2023/KR

Santok 20.03.2023r.

M. Popterakowa
24.03.2023

URZĄD GMINY SANTOK	
WPLYNĘŁO	
PODPIS	<i>[Signature]</i>
DNIA	2023-03-20
DEKRETAACJA	<i>[Signature]</i>
DATA	21.03.2023
PODPIS	<i>[Signature]</i>

Wójt Gminy Santok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku przedkłada sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Santoku za rok 2022.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
[Signature]
mgr Aneta Łukowiak

**Sprawozdanie z działalności
Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
w Santoku za rok 2022**

Santok, marzec 2023

Zespół Interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, i stanowi metodę pracy, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnienia wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Zarządzeniem Nr XXXVII.16 Wójta Gminy Santok z dnia 15 lipca 2016, został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Santoku. Obowiązek utworzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, jako zadania własnego gminy wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz.1249).

W 2020 r. opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Santok na lata 2021- 2025, który przyjęty został Uchwałą Nr XXVII/248/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Santok na lata 2021 – 2025 i jest dokumentem strategicznym.

Przemoc domowa kojarzy się często z marginalną grupą społeczną, a zwłaszcza taką której dotyczy problem alkoholizmu i ubóstwa. Tymczasem warto zauważyć, że aktualnie zjawisko to występuje na wszelkich szczeblach drabiny społecznej. Zjawisko przemocy stanowi poważny problem społeczny i jedno z podstawowych zagrożeń dla rodziny, jak i poszczególnych jej członków. Z uwagi na życie w świecie informacji przepełnionej doniesieniami o powszechności agresji i przemocy sam człowiek często staje się jej ofiarą, a samo zjawisko jest coraz bardziej powszechne. Agresja, przemoc i nietolerancja stają się w świadomości współczesnego człowieka elementami życia codziennego, a nawet kultury masowej i rozrywki. Agresja i przemoc, ujmując najogólniej, sprowadza się do zachowania człowieka, którego intencją jest pośrednie lub bezpośrednie wyrządzenie szkody, sprawienie cierpienia, wykorzystanie do czynów bezprawnych, narzucanie władzy, panowanie.

Przemoc w rodzinie jest jedną z najpoważniejszych i najczęstszych form przemocy i stała się zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie. Dotyka ona rodzin o różnym statusie społecznym i występuje wszędzie: w domu, w szkole, w pracy. Przemoc w rodzinie to nie tylko znęcanie się fizyczne nad członkiem rodziny, ale także dręczenie psychiczne, wykorzystywanie seksualne i ekonomiczne. Ofiary przemocy

w rodzinie stanowią przede wszystkim kobiety, które z powodu wstydu oraz wyuczonej bezradności często powstrzymują się przed zerwaniem toksycznej relacji. Jest zachowaniem, które poniża, ogranicza wolność, narusza prawa i powoduje psychiczne i fizyczne cierpienie drugiej osoby. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Służy do sprawowania władzy i kontroli nad drugim człowiekiem, a jej skutkiem mogą być poważne urazy fizyczne i psychiczne, a nawet śmierć. Przemoc wywołuje u ofiary strach, niepokój i odbiera jej pewność siebie. Przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna pogłębia poczucie bezbronności, braku kontroli nad swoim ciałem oraz beznadziejności i wstydu. W rezultacie, przemoc niszczy siłę woli ofiary, powoduje, że żyje ona w ciągłym strachu i poczuciu ubezwłasnowolnienia. Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom, albowiem przemoc w rodzinie stanowi nadal problem wstydlivy i ukryty.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 165).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245).
5. Uchwała nr XXV/227/2020 Rady Gminy Santok z dnia 10 listopada 2020 r. w sprawie powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania na terenie Gminy Santok.
6. Zarządzenie nr XXXVII.16 Wójta Gminy Santok z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Santok.

Ogólna liczba zameldowanych mieszkańców w Gminie Santok na dzień 02 stycznia 2023 r. wynosiła 8993, z czego liczba mężczyzn to 4483, a kobiet – 4510 (*źródło: USC w Santoku (dane na dzień 02.01.2023 r.)*). Liczba mieszkańców Gminy Santok objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego wynosiła 58 osób w roku 2022, co stanowi 0,64 % z ogólnej liczby osób zameldowanych na terenie Gminy Santok. Jest to w dalszym ciągu niewielki odsetek mieszkańców, jednak nieznana jest skala ukrytej przemocy czyli takiej, gdzie ofiary przemocy nie zdecydowały się ujawnić swojej sytuacji. Z racji wykonywanych interwencji na zgłoszenia, najbardziej aktywną w identyfikacji przemocy jest policja.

Tabela nr 1. Ilość mieszkańców Gminy Santok z podziałem na wiek i płeć.

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	86	86	172
3	50	38	88
4-5	104	111	215
6	60	49	109
7	59	51	110
8-12	313	303	616
13-15	194	183	377
16-17	116	113	229
18	46	47	93
19-65	2877	0	2877
19-60	0	2535	2535
> 65	578	0	578
> 60	0	994	994
ogółem	4483	4510	8993

źródło: USC w Santoku (dane na dzień 02.01.2023 r.)

Zespół Interdyscyplinarny zostaje powołany przez Wójta. Jego celem jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego, tj. w obszarze gminy. Zespół tworzy grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między Gminą Santok, a podmiotami niosącymi pomoc

osobom doznającym przemocy w rodzinie. W składzie Zespołu Interdyscyplinarnego w Santoku są przedstawiciele:

1. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
2. gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
3. Policji;
4. oświaty;
5. ochrony zdrowia;
6. organizacji pozarządowych;
7. kurator sądowy,

którzy w 2022 r. realizowali cele i zadania Zespołu Interdyscyplinarnego, zgodnie z założeniami.

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) oraz innych ustaw do zadań własnych gminy należy:

1. opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym narzędziem wykorzystywanym do pracy w walce z przemocą w rodzinie jest Niebieska Karta. Jest ona procedurą mającą na celu rozpoznanie zaburzeń życia rodzinnego wywołanych stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych. Do realizacji wymienionej procedury zobligowani są przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Procedura Niebieskiej Karty została opracowana tak, aby łączyć kompetencje służb oraz dążyć do współpracy w celu osiągnięcia lepszych efektów.

Głównymi celami Zespołu Interdyscyplinarnego są:

1. rozwiązywanie problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, oparte na współpracy profesjonalnych służb i instytucji zajmujących się problemem przemocy;
2. zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przemocy w rodzinie
3. inicjowanie i wspieranie działań profilaktyczno - edukacyjnych na terenie gminy Santok

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego:

1. integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w jego skład,
2. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
3. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
4. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
6. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w indywidualnych przypadkach, Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze, do których należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja planu pomocy rodzinie.
2. monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą Niebieska Karta,
3. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Podejmowanie interwencji w środowisku, wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę Niebieskie Karty. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez członków Zespołu w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta – A przez przedstawiciela jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Przekazanie wypełnionego formularza Niebieska Karta - A do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza Niebieska Karta – A niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje go członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych nie otrzymują z tego tytułu wynagrodzenia i wykonują swoje zadania w ramach swoich obowiązków służbowych i zawodowych.

Realizacja procedury Niebieskiej Karty w gminie Santok w 2022 r.

1. ilość Niebieskich Kart prowadzonych - 16
2. ilość Niebieskich Kart zakończonych - 10
3. ilość Niebieskich Kart kontynuowanych z 2021 r. - 1

Tabela nr 2. Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020 – 2022.

<i>Procedura niebieskiej karty</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
<i>Liczba prowadzonych Niebieskich kart</i>	15	13	16
<i>Liczba osób ogółem objętych działaniem ZI</i>	49	33	58
<i>Liczba zakończonych Niebieskich Kart</i>	11	11	10

Źródło: opracowanie własne ZI.

Tabela nr 3. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w 2022 r.

<i>Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie</i>		<i>18</i>
<i>w tym kobiety</i>	<i>Ogółem</i>	<i>12</i>
	<i>w tym niepełnosprawne</i>	<i>1</i>
	<i>w tym osoby starsze</i>	<i>1</i>
<i>w tym mężczyźni</i>	<i>Ogółem</i>	<i>1</i>
	<i>w tym niepełnosprawni</i>	<i>1</i>
	<i>w tym osoby starsze</i>	<i>1</i>
<i>w tym dzieci</i>	<i>Ogółem</i>	<i>5</i>
	<i>w tym niepełnosprawne</i>	<i>0</i>
	<i>w tym chłopcy</i>	<i>1</i>
	<i>w tym dziewczynki</i>	<i>4</i>

Źródło: opracowanie własne ZI.

Zrealizowane zadania Zespołu Interdyscyplinarnego w 2022 r., zgodnie z planem:

I. Zadania ciągłe

1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2021-2025.
2. Podnoszenie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków przemocy oraz integrowanie i koordynowanie działań w tym zakresie.
3. Podnoszenie efektywności działań i współpracy instytucji oraz organizacji świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i świadkom przemocy w rodzinie.
5. Pedagogizacja rodzin.
6. Udostępnianie informacji na temat uzyskania pomocy w sytuacjach przemocy w rodzinie.
7. Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, sprawcom przemocy oraz świadkom przemocy w rodzinie.
8. Współpraca podmiotów w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Santok.
9. Zgodnie z Gminnym Programem Wspierania Rodzin na lata 2021-2023 – Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących

II. Działania akcyjne

1. Przekazywanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie osobom zainteresowanym poprzez stronę Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku <https://santok.opsinfo.pl/index.php?menu=5085>
<https://santok.opsinfo.pl/index.php?menu=5082>
2. Przekazywanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie osobom zainteresowanym poprzez stronę Gminy Santok www.santok.pl, jak również przez Facebook Gminy Santok.
3. Kampania „*Jeśli widzisz, NIE MILCZ!*” realizowana we współpracy z sołtysami (od 26 lipca 2022 r.).

4. Kolonia „*Aktywne wakacje*” we Wroniawach oparta na programie profilaktycznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci narażonych na przemoc (29.06. - 08.07.2022 r.).
5. „*Tydzień Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*” – poradnictwo telefoniczne w zakresie wsparcia psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego (28 listopada - 02 grudnia 2022 r.).
6. Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Santoku – dyżury (1) doradcy rodzinnego – zakres wsparcia: poradnictwo rodzinne, poradnictwo kryzysowe, wsparcie wychowawcze, (2) specjaliści terapii uzależnień – zakres wsparcia: konsultacje i terapia dla osób uzależnionych od alkoholu, narkomanii itd., poradnictwo dla rodziców i dzieci oraz (3) instruktora terapii uzależnień – konsultacje dla osób uzależnionych.
7. Osobom zainteresowanym i potrzebującym specjalistycznej pomocy przekazywane są dane teleadresowe do instytucji pomocowych, jak również materiały informacyjne, m.in. *Poradnik prawny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i świadków tych czynów*,
8. W kooperacji z asystentem rodziny - *Herbatka u asystenta* – bezpłatne teleporady lub stacjonarne wsparcie asystenta rodziny w zakresie poradnictwa rodzinnego, poradnictwa kryzysowego oraz wsparcie wychowawcze.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powołano 12 grup roboczych. Spotkania grup roboczych odbywały się w siedzibie tutejszego Ośrodka, zaś pracownicy socjalni wraz z dzielnicowymi prowadzili dodatkowo monitoring indywidualny w poszczególnych rodzinach.

Interdyscyplinarność zespołu ma niezmiennie wiele zalet:

1. efektywniejsze rozwiązywanie problemów społecznych,
2. możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się i wykluczających się wzajemnie,
3. szybki i pełny przepływ informacji pomiędzy współpracującymi ze sobą służbami społecznymi, instytucjami, organizacjami oraz osobami,
4. zwiększenie poczucia wzajemnego wsparcia podczas rozwiązywania problemów społecznych,
5. oddziaływanie na politykę lokalną w zakresie pomocy dziecku i rodzinie,

6. zwiększenie poczucia bezpieczeństwa własnego oraz społeczności lokalnej, zaś wielofunkcyjne podejście zwiększa skuteczność i kompetencje Zespołu z powodu wykorzystania możliwości, jakie posiada gmina, a zaplanowana wspólna, profesjonalna pomoc przynosi lepsze rezultaty.

Informacja o działalności Zespołu jest umieszczona na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku (zakładka), jak również rozpowszechniona jest w instytucjach, z których pochodzą członkowie Zespołu, a także na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach oraz na stronie internetowej i portalu społecznościowym Gminy Santok. Obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewniał Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku, a członkowie Zespołu oraz grup roboczych wykonywali zadania w ramach swoich obowiązków służbowych zawodowych.

Opracowanie: Karolina Rachwalska, Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Santoku.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Anita Lukowiak

